

A kisfilm alkotói:

Gergely-Schmidt Kriszta és Gergely Szilárd

**SHARP Production
Csíkszereda**

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

MTA

MMA

MTA-MAB ÉPÍTETT KÖRNYEZETI SZAKBIZOTTSÁG | MMA MISKOLCI REGIONÁLIS MUNKACSOPORT

MŰVÉSZETI TANÁCSADÁS A TÁRSADALOM SZOLGÁLATÁBAN

MISKOLC | 2024. NOVEMBER 25.

MMA | Ösztöndíjprogram 2024-2027

KERESZTSZÜLŐ PROGRAM HOMORÓDMENTÉN

Az építészeti és épített kultúra lehetséges jövőképe Székelyföldön

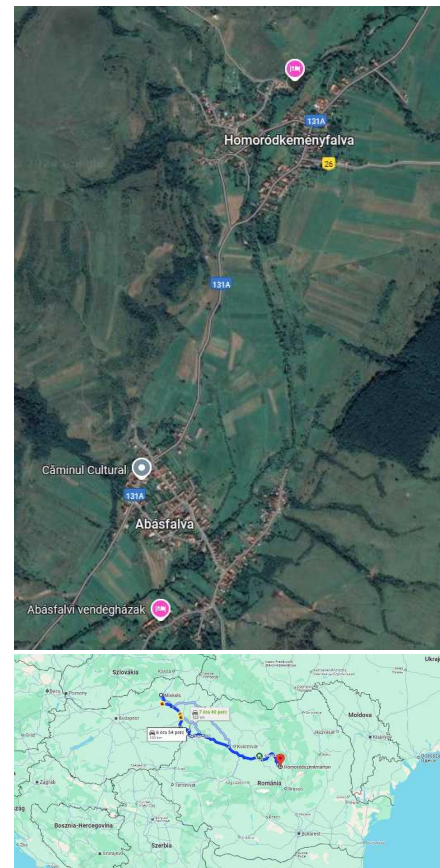
MÁRTON ILDIKÓ ÉPÍTÉSZ

MMA
MŰVÉSZETI
ÖSZTÖNDÍJ
PROGRAM

2024 - 2027

Homoródszentmárton község

Abásfalva és Homoródkeményfalva

Forrás: GoogleMap

Homoródmente

„Vigyázzatok, álljatok meg a hitben,
legyetek férfiak, legyetek erősek!”
Korintus 16:13
Károli Gáspár Fordítás

Keresztszülő

A keresztszülő (keresztapa vagy keresztanya) egyes keresztény felekezetekben az, aki a gyermeket keresztelekor a keresztvíz alá tartja. Feladatuk, hogy a gyermek keresztény neveltetéséről gondoskodjanak, illetve régebben az is, hogy felneveljék a gyermeket, ha árva lett. Keresztszülő csak az lehet, aki maga is meg van keresztelve. A bérmláskor is szoktak keresztszülőt választani.

Forrás: Wikipedia

***„Minden dolgokat szeretetben menjen végbe!”
Korintus 16:14***

Abásfalva

Életrajz

Életrajz | Díjak

László Gyula (történész)

SzócikkVitalap

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Ez a szócikk a régész-történészről szól. Hasonló címmel lásd még: László Gyula (egyértelműsítő lap).

László Gyula (Kőhalom, 1910. március 14. – Nagyvárad, 1998. június 17.) Széchenyi-díjas magyar régész-történész, képzőművész, egyetemi tanár.

Életpályája

Elemi iskolát Kőhalomban és Kolozsváron végezte, 1928-ban Budapesten érettségizett. A Magyar Képzőművészeti Főiskolai tanulmányait 1933-ban végezte el. Tanárai közt olyan neves művészek voltak, mint Rudnay Gyula, Réti István, Csók István, Glatz Oszkár, Lyka Károly. Művészettörténet, néprajz, magyar, földrajz, régészet szakot hallgatott. 1935-ben a budapesti tudományegyetemen bölcsészdoktori oklevelet szerzett. Egyetemi évei alatt dolgozott a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeumban, valamint a Magyar Nemzeti Múzeumban gyakornokként. Később a Múzeumi Központban előadó lett, majd a Nemzeti Múzeum középkori osztályának vezetője.

Tanulmányútján Londonban, Rómában, Párizsban, és Firenzében járt. 1938-ban megkapta a *Harnisein-ösztöndíjat*, mintegy fél évig volt lehetősége Görögországban, a görög és a bizánci művészeteket tanulmányozni. 1940–1949 között Kolozsvárott volt egyetemi tanár. Székelyföldön népdalokat tanult, fejákat, bútorokat rajzolt, festett. Ezenkívül kortársairól mintegy 600 portrét rajzolt és festett. Megtanulta a bronz-, kő-, és faszobrászatot, valamint a terrakotta- és éremkészítést is. Miután visszatért Budapestre, a Magyar Nemzeti Múzeumban kiállítások ügyével foglalkozott, 1957 és 1980 között a budapesti tudományegyetem tanára, tanszékvezetője volt. 1980-ban nyugdíjba vonult.

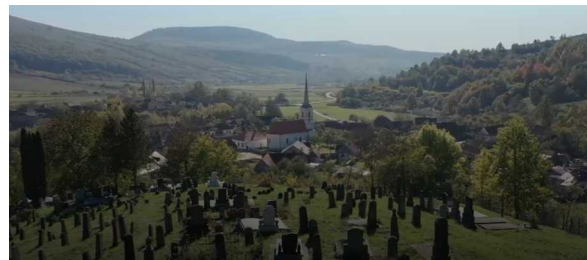
Az 1960-as évek közepén alkotta meg kettős honfoglalásról szóló bizonyítatlan elméletét, majd a *szvidéri-elméletként* ismertté vált, ugyancsak bizonyítatlan eredet-elméletet. Hipotézise szerint az első szakasz 670 körül volt (az ún. „griffes-indás kultúra” vagy „késői avarok” leletanyagának megjelenése), míg a második szakasz a jól ismert 9. század végi bejövetel, amely során Árpád fejedelem vezetésével megtörtént a „második” honfoglalás. A

László Gyula
(László Gyula)

Született	1910. március 14. Kőhalom
Elhunyt	1998. június 17. (88 évesen) Nagyvárad
Állampolgársága	magyar
Nemzetisége	magyar
Foglalkozása	történész régész művész
Iskolái	Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskola (~1933) Magyar Királyi Pázmány Péter Tudományegyetem (~1935, bölcsészettudomány)
Kitüntetései	Széchenyi-díj Nagy Lajos-díj
Sírhelye	Farkasréti temető

Homoródkeményfalva

Bencze Márton (Homoródkeményfalva, 1919. február 22. – Budapest, 2003. június 8.) unitárius lelkész, a Magyarországi Unitárius Egyház harmadik püspöke.

Budapesten, a Hőgyes Endre utcai templomban volt lelkész mindvégig, és itt is lakott 1943-tól haláláig. Az Unitárius Misszióház és Diákotthon felügyelő lelkésze 1943-1945 között. Volt főjegyző-titkár, egyházi előadó, főjegyző-püspökhelyettes, majd 1994 őszén megválasztották a Magyarországi Unitárius Egyház püspökének.

Életútja

Bencze Márton 1919. február 22-én Erdélyben, Homoródkeményfalván született, elemi iskoláit az otthoni unitárius iskolában végezte, majd a székykeresztúri Unitárius Főgimnáziumban érettségizett (ma Berde Mózes Unitárius Gimnázium). 1943-ban Kolozsváron végezte el az Unitárius Teológiai Akadémiát.

1943. július 1-től Józsan Miklós püspök kinevezte a Hőgyes Endre utcai Misszióház segédlelkészévé, ez a Duna-Tiszaközi Szórványt és a Budapest környéki községeket jelentette (Rákosok vidéke, Pestújhely Sashalom, Mátyásföld stb.). Ugyanitt a diákotthon bezaatásáig felügyelő lelkész volt. Bár a nagypapi vizsgát még Kolozsváron 1945-ben letette, csak jóval később Budapesten, a Hőgyes Endre utcai unitárius templomban szentelték rendes lelkésszé. 1991 és 1994 között püspökhelyettes és egyházi elnök volt, majd 1994-ben püspökké választották, mely tisztséget 2001-ben, 82. életévében történt nyugdíjba vonulásáig töltötte be.

2003. június 8-án, pünkösd vasárnap hajnalban 4:40 órakor adta vissza lelkét teremőjének. Budapesten az Óbudai temetőben helyezték örök nyugalomra. Ökumenikus gyászszertartása 2003. június 27-én, pénteken 10 órakor kezdődött a Bartók Béla Unitárius Egyházközség templomában. Urnáját 13:15 órakor helyezték el az Óbudai temetőben.

Bencze Márton

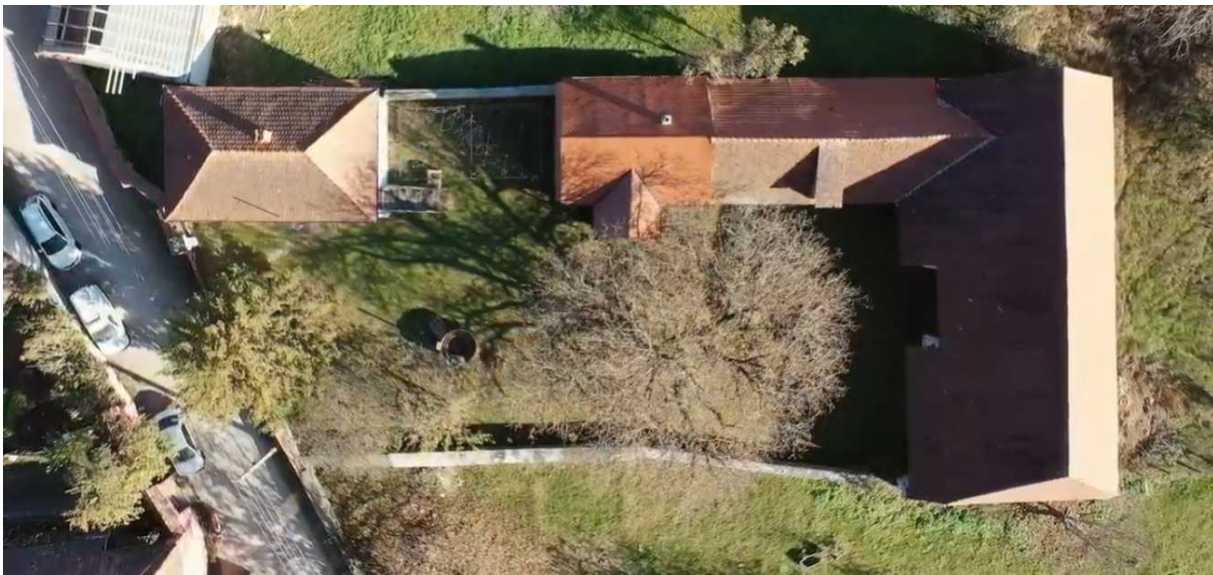
Született	1919. február 22. Homoródkeményfalva
Elhunyt	2003. június 8. (84 évesen) Budapest
Állampolgársága	román magyar
Foglalkozása	unitárius lelkész
Tisztsége	püspök
Iskolái	Berde Mózes Unitárius Líceum (– 1930-as évek) Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet (– 1943)
Sírhelye	Óbudai temető

Sablon • Wikidata • Segítség

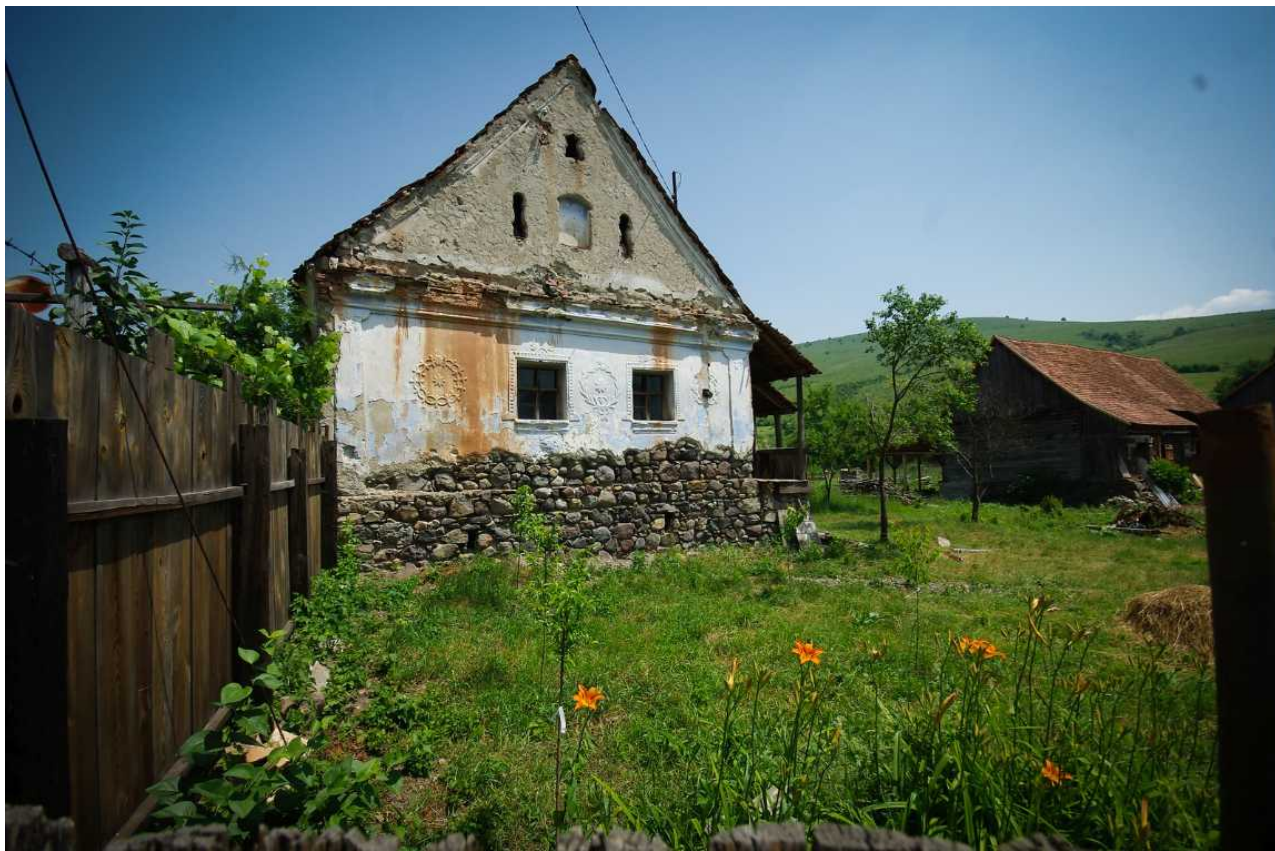

Forrás:https://missziolah.hu/szemelyek/benczemarton.htm

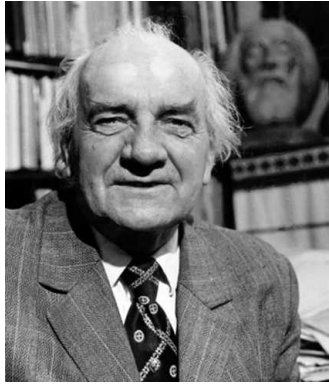

MMM
MŰVÉSZETI
ÖSZTÖNDÍJ
PROGRAM

2015

Horváth ház, Abásfalva

2013

Forrás: https://manda.blog.hu/2015/03/14/laszlo_gyula_akiben_megtortent_az_elet

Szervező: Nagy Kristóf
A Winkler Gábor Mérnöki Szakkollégium
Szakmai utak-Fenntartható Tevékenységi csoport

A tantárgy a Széchenyi István Egyetem Építész-, Építő- és Közlekedésmérnöki Karával közösen valósul meg

Nyári építő tábor, 2025. július 5-14., Abásfalva, Horváth ház udvara

Cél és mérték a közösség

Homoródméntén egyedi építészeti értékek jelzik a minőségi élet és értékrend múltját. A jelenben igazi eredményt a Baukultur elv mentén érhetünk el, ha sikerül fel (és/vagy vissza)éleszteni az *érdek nélküli érdekeltséget*:
érdekeljen, mert hozzánk tartozik.

Kutatási terv | Ütemterv

Cél

Homoródmente infrastrukturális fejlesztése (aszfaltozott utak kiépülése) előrevetíti azokat a civilizációs folyamatokat, melyek a tájegység, mint vidék építészeti romlásával járhat. Az ősi formák a modernizáció présében elporladnak, a fogyasztói magatartás korszerűsítő szándékkal együtt veszélyezteti a falvak építészeti hagyományát ami még tegnap jelen volt.

Pályázatom célja a homoródmenti épített örökség feltérképezése és bemutatása a szakma és a helyi ingatlantulajdonosok számára, lehetőséget teremtve a házak megtartásának és az alapértékei szerinti használatának, különös tekintettel az unitárius egyházi örökség értékeire.

Szakmai ismeret, egyéni elköteleződés a téma iránt: a homoródmenti építészeti kutatómunka már az egyetemi évek során elkezdődött, előbb az építészeti felmérő táborokban való részvétellel, később azok szervezésével. A gyakorló építészeti tevékenység mellett is folytatódott a szakmai munka, stratégia írásával és faluképvédelmi tanulmányok készítésével, többnyire önkéntesen.

A kutatás időszerűségét és aktualitását a nemrég elkészített aszfaltút is sürgeti, mivel így felgyorsult a házak elbontása vagy átépítése. A két faluban nincs listán szereplő műemlék és az általános rendezési terv hiányosságai okán nincs jogi védelem, így a bontásokról vagy átépítésekről nem készül felmérés, tervanyag vagy dokumentáció.

Kutatás, adatgyűjtés, dokumentálás, kutatási eredmények ismertetése

- A három éves pályázati időszak kezdetén fotóanyagban rögzül Abásfalva és Homoródkeményfalva meglévő és megőrzendő épületállománya, a településszövet állapota. Az állapotörögzítő fotóanyag a pályázati időszak végén is megismétlődik, kielemezve a változásokat.
- A pályázat révén lehetőség nyílik az eddigi forrásanyagok összegyűjtésére, rendszerezésére és publikálására (építészeti, néprajzi, szociológiai felmérések anyagai).
- Ahogy a Homoródménthén jellemzően majd minden faluban, úgy a kutatás közvetlen tárgyát képező mindkét faluban unitárius templom és parókia együttes található, melyek telepítése, telekhasználata, településszerkezeti összefüggései révén az unitárius térhasználat sajátosságainak elméleti összegzője is hitelesen leírható.
- A kutatás kiterjed az épített örökséghez kapcsolódó egyházi, családi és személyes történeti dokumentumok összegyűjtésére is.
- Ismertetés: interjúk révén. A három év során homoródménthét ismerő, vagy más tájegységeken jó gyakorlatokban résztvevő szakemberekkel (építész, tájépítész, régész, néprajzos) készül egy-egy interjú. A beszélgetés vezérfonala, az (építészeti-táji) értékek ismertetése, a megőrzésének fontossága, lehetőségei a jó gyakorlatok elvével. Az időterv tematikájához igazodó, időszakosan megvalósuló beszélgetés mutatja be a kutatás aktuális időszakának szakmai ismertetését.
- Keresztyszülőség intézményrendszerének, mint élő szakmai, erkölcsi támogató rendszernek az épített örökség védelmében történő társadalmi akciónak a kísérleti kialakítása és népszerűsítése.

Időterv

I év: **Múlt: karakter meghatározó, létező, egyedi, kipróbált értékek**

települések fejlődéstörténete, épített örökség feltérképezése, levéltári kutatás, adatgyűjtés, rendszertan kialakítása, adatbázis rendszerezése, tipológiák lehatárolása, interjúk készítése

II év: **Jelen: közösségi élet, kis léptékű (visszafordítható) beavatkozások**

létező helyzet elemzése, példák alapelvekre, az épületek és falukép változásainak feltérképezése, falu és város kapcsolata, városiasodás hatásai Homoródménfőre, interjúk készítése

III év: **Jövő: karakteralapú víziók, irányelvek, társadalmi érzékenyítés**

várható hatások – klímaváltozás, mentalitásváltás, technikai fejlődés, MI
Új ötleteink formálódása régi épületeink ismeretében, publikációk, következtetések
levonása, záró kutatási tanulmány összeállítása, interjúk készítése

Várt eredmény

A három éves pályázati időszak lehetőséget biztosít arra, hogy a következetes kutatási kommunikáció révén az épített örökségre fogékony helyiek körében is “divattá” váljon az örökségvédelem.

Keresztszülői Program beindítása, ahol a feltárt örökségi értékek mellé egy önkéntesség elvén alapuló szakemberekből álló mentorhálózat társul. A keresztszülők hálózatának létrehozása kiegészül a helyi örökség iránt fogékony ingatlantulajdonosok és helyi szervezetek örökségvédő munkájával.

2024 | 2025

Múlt

2024. szeptember 1 – 2024. december 31. - Múlt

Fotóanyag elkészítése, anyaggyűjtés.

A bemutatási felület szerkezetének kialakítása, tanulmányok gyűjtése, könyvajánlók, kapcsolódó linkek összesítője.

A kutatási anyag rendezésének módszertani kialakítása, a kutatási adatbázis rendszerezése, tipológiák definiálása és lehatárolása, módszertani rendezés.

Interjú tematika: A jelenlegi székelyföldi építészeti élet jellemzői

Homoródmente általános ismertetője

2025. január 1 – 2025. április 30. - Múlt

Anyaggyűjtés, a 2011-ben elkészült faluképvédelmi tanulmány megvalósíthatóságának elemzése, az eltűnt vagy átalakult épületek felleltározása.

Szakmai tapasztalatcsere a témában jártas kollégákkal, tudományos és művészeti társszakmák képviselőivel.

Interjú tematika: Az egyéni gondolatok megismerésének és a közös gondolkodás kialakításának fontossága és lehetőségei

Abásfalva jellemzői

2025. május 1 – 2025. augusztus 31. - Múlt

A faluképvédelmi tanulmány frissítése, helyi védelemre javasolt épületek/porták/településrészek/objektumok listája.
Megvalósult, kipróbált külföldi példák tanulságai és székelyföldi megvalósíthatóságának elemzése, pl. monumentenwacht.

Éves kutatási beszámoló elkészítése és leadása.

Interjú tematika: Kapcsolódás az építészetben

Homoródkeményfalva jellemzői

Homoródmente napjainkban az örökkévalóság idézése egy egyszerűhasználatos, ideiglenes világban. Látszólag. Az egyedien értékes épített állomány felfokozott mértékben veszti el egységes arculatát és egykori időtállónak vélt gondolatvilágát. Rögzítése lehetőséget teremthet az egykori magas minőségű építési kultúra üzenetének továbbadására.

„Új ötletekhez régi épületek kellene” Jane Jacobs

A black and white photograph of a large, ornate rug with a central medallion and floral patterns, laid out on a floor. The rug features a complex design with a central floral motif, surrounded by swirling patterns and smaller floral elements. The rug is laid out on a light-colored floor, and a dark border is visible around the edges.

KEZ/ELETTNEK

 MŰVÉSZETI
ÖSZTÖNDÍJ
PROGRAM